

vurderingen af, hvorvidt vidnet skal gives et pålæg efter stk. 2, indgår i øvrigt, om der er mulighed for at gennemføre afhøringen ved anvendelse af fjernkommunikationsudstyr, jf. stk. 3 og 4.

I *stk. 3* foreslås, at vidner skal kunne afgive forklaring via en videoforbindelse, når det findes hensigtsmæssigt og forsvarligt. Begrundelsen for denne forskel er dels at spare vidner for at rejse til en fjertliggende ret, dels at gennemføre afhøringer, som måske ellers ikke kunne finde sted eller i hvert fald kun som en subsidiær afhøring efter forslaget til stk. 5. Den afhørtes deltagelse i videomødet skal altid være nøje kontrolleret af en offentlig myndighed eller en person med autorisation, jf. forslaget til § 163. Afhøringen bør derfor som udgangspunkt gennemføres mellem forskellige retter. Den, der afhøres, indkaldes til at give møde i retten på samme måde som ved traditionelle afhøringer, jf. forslaget til § 148.

I *stk. 4* foreslås en mulighed for at afhøre et vidne telefonisk, hvis det vil være forbundet med uforholdsmæssige vanskeligheder, at forklaringen afgives i retten eller ved hjælp af fjernkommunikation med billede (videomøde). Er der tale om en afgørende forklaring for sagen, vil telefonisk afhøring ikke kunne anvendes i kriminalsager og i civile sager kun med parternes samtykke. Telefoniske afhøringer vil efter forslaget have undtagelsens karakter, og hvis en indsigelse mod en telefonisk afhøring er rimeligt begrundet, bør retten ikke give tilladelse hertil.

Den praktiske fremgangsmåde foreslås gennemført således, at vidnet pålægges at være til rådighed for rettens etablering af fjernkommunikation, eksempelvis at retten ringer op til et nærmere angivet telefonnummer. I kraft af henvisningen til § 148 skal vidnet have forkyndt et pålæg om at være til rådighed for afgivelse af forklaring.

I *stk. 5* foreslås der regler for de tilfælde, hvor vidner skal afhøres for en anden kredsret end den dømmende – dvs. subsidiære afhøringer. Sådanne afhøringer vil som nævnt skulle foretages, når betingelserne efter stk. 2-4 ikke er opfyldt. Det foreslås, at vidnet i så fald indkaldes til den kredsret, i hvis retskreds vidnet bor. Vidnet skal dog kunne anmode om at blive indkaldt til en anden ret. Det kan f.eks. være af betydning i tilfælde, hvor vidnet i længere tid – måske af arbejdsmæssige grunde – opholder sig i en anden retskreds. 4. og 5. pkt. svarer til de gældende regler i retsplejelovens kapitel 2, § 13, stk. 4 og 5.

Idet det efter bestemmelsen foreslås, at afhøringen forestås af den stedlige kredsdommer – der ikke kan forventes i forvejen at have kendskab til sagen – bør

anmodningen fra den kredsret, hvor hovedforhandlingen foregår, være ledsaget af et spørgetema, der er udarbejdet i samarbejde med sagens parter. Spørgetemaet kan eventuelt udarbejdes på et forberedende retsmøde under parternes tilstedeværelse i den kredsret, hvor sagen skal hovedforhandles. Alternativt kan et udkast til spørgetemaet udarbejdes af den part, der har begæret det pågældende vidne afhørt. Udkastet kan herefter forelægges den anden part, der således får lejlighed til dels at komme med indsigelser til de allerede foreslåede spørgsmål, dels stille supplerende spørgsmål. Endelig kan den kredsdommer, der er retsformand under hovedforhandlingen tilføje yderligere spørgsmål, jf. i det hele princippet i lovforslagets § 155. Eventuelle tvistigheder mellem parterne om spørgetemaet må afgøres af den kredsret, ved hvilken sagen hovedforhandles efter bestemmelsen i lovforslagets § 159. De øvrige bestemmelser i lovforslagets kapitel 12 om vidner gælder så vidt muligt tilsvarende.

Sagkyndige vidner såsom syns- og skønsmænd vil skulle afhøres efter de samme regler som for vidner i kraft af henvisningen til vidnerreglerne i kapitlet om syn og skøn.

Til § 142

Stk. 1 indeholder regler om vidneudelukkede personer. Den svarer – med en sproglig ajourføring – til den gældende bestemmelse i retsplejelovens kapitel 2, § 14, stk. 1, idet der i 2. pkt. dog er indsat en regel om, at samtykke i tilfælde af vidneafhøring af medlemmer af Landstinget eller Folketinget skal gives af tingets formand og vedkommende landsstyremedlem eller minister.

Efter *stk. 2* kan retten, hvis samtykke nægtes, pålægge vedkommende myndighed over for retten at redegøre for grundene til nægtelsen, hvis det findes at være af afgørende betydning for sagens udfald, at den pågældende afgiver forklaring. Finder retten herefter, at hensynet til hemmeligholdelse bør vige for hensynet til sagens oplysning, kan den bestemme, at vidneforklaring skal afgives. Dette gælder dog ikke, hvis nægtelsen er begrundet med hensynet til statens sikkerhed eller dens forhold til fremmede magter. I modsætning til gældende ret, jf. retsplejelovens kapitel 2, § 18, er det efter forslaget op til den ret, som behandler sagen – og ikke landsdommeren – at træffe afgørelse om, at vidneforklaring skal afgives i disse tilfælde.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit VIII, kap. 9.2.